

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

UUTTA TIETOA LIIKENNE- JA PIENTALOALUEIDEN PIENHIUKKASISTA

*Sanna Saarikoski, Minna Aurela, Samara
Carbone, Risto Hillamo*

Ilmatieteen laitos, Ilmanlaatu, Aerosolitutkimus

Jarkko Niemi, Tarja Koskentalo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut

ONLINE-MENETELMIEN HYÖDYT JA HAITAT

- + hyvä aikaresoluutio; lähteet, ilmakemia, nopeasti muuttuvat tilanteet
- + reaaliaikaisuus
- + yhdisteiden haihtuminen ja muuntuminen vähäisempää
- +/- säästää työvoimaa
- paljon dataa
- usein yksi laite mittaa vain yhtä/muutamaa komponenttia
- herkkyyys
- käyttää kaiken kerätyn näytteen

UUDET MENETELMÄT

Aerosolimassaspektrometrit

➤ Aerodyne Aerosolimassaspektrometri

(Aerodyne Aerosol Mass Spectrometer, AMS)

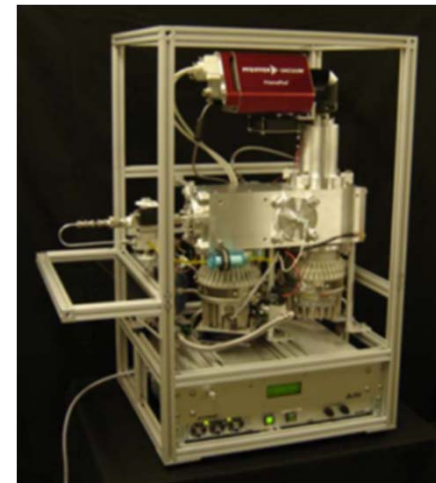
- Hiukkaskokoalue 40 nm – 1 μm
- Aikaresoluutio 1 – 10 sekuntia
- Epäorgaaniset suolat ja orgaaniset yhdisteet, noki, metallit

➤ Aerodyne Aerosolikemiamonitori

(Aerodyne Aerosol Chemical Speciation Monitor, ACSM)

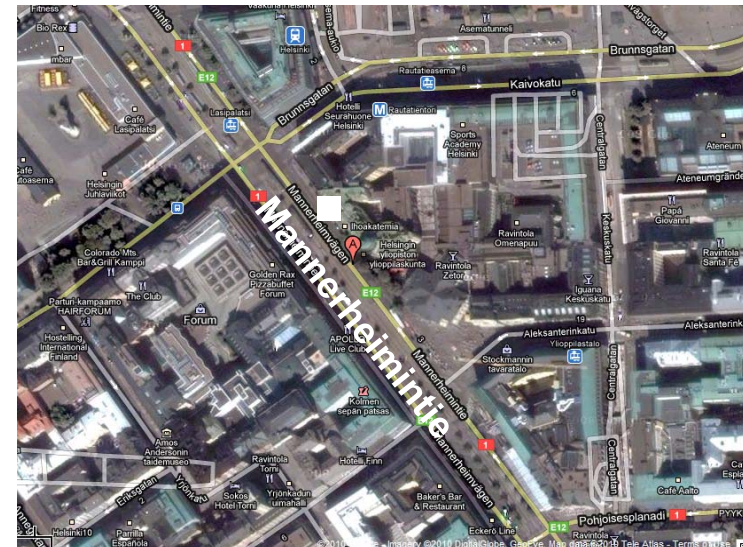
- Hiukkaskokoalue 40 nm – 1 μm
- Aikaresoluutio 15 – 60 minuuttia
- Toimii automaattisesti ilman valvontaa
- Epäorgaaniset suolat ja orgaaniset yhdisteet

LIKENNEYMPÄRISTÖ

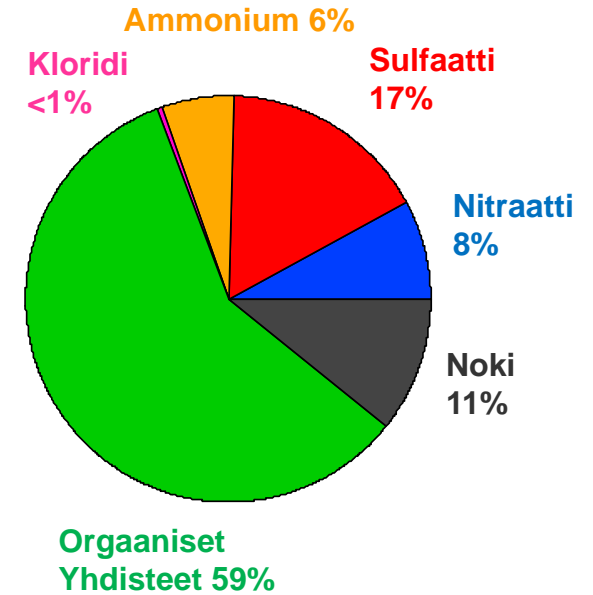
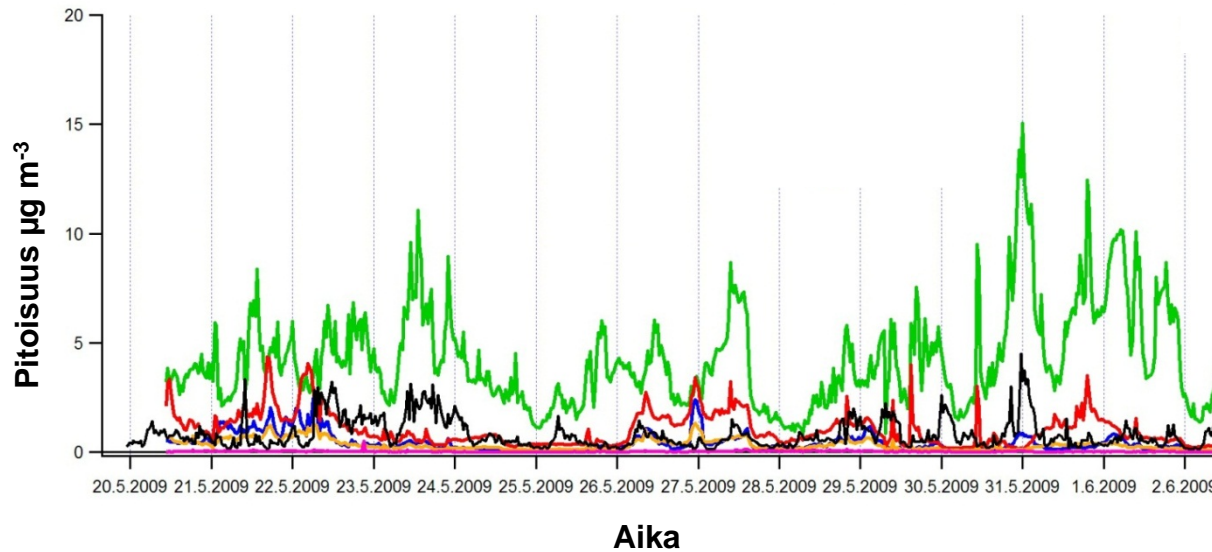
- Mannerheimintien varrella Helsingin keskustassa
- Kevät 2009 (AMS)
- Talvi 2010 (ACSM)

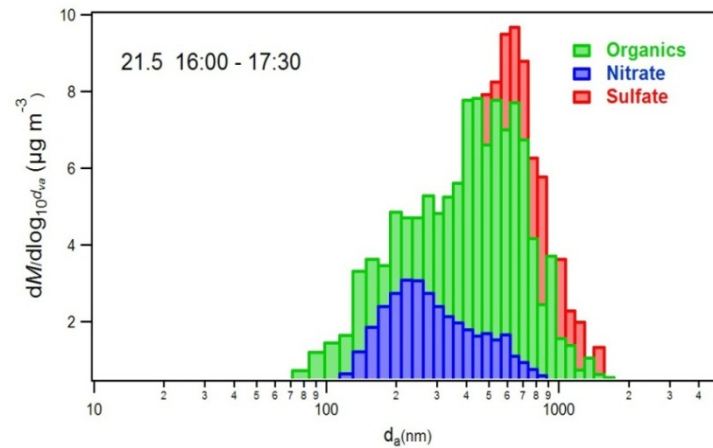

LIKENNEYMPÄRISTÖ (AMS)

Kokonaismassa $8 \mu\text{g m}^{-3}$

Esimerkki hiukkaskokojakaumasta

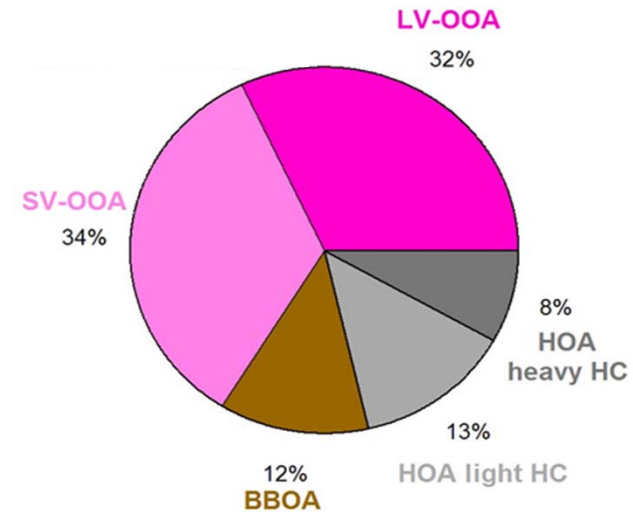

LIIKENNEYMPÄRISTÖ (AMS)

SV-OOA semi-volatile oxygenated organic aerosol
LV-OOA low-volatility oxygenated organic aerosol
HOA hydrocarbon-like organic aerosol
BBOA biomass burning organic aerosol

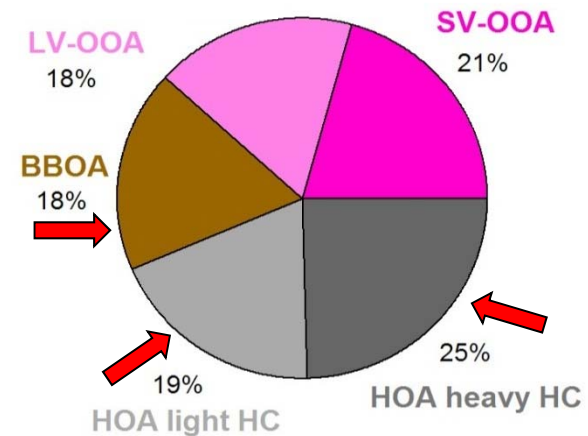
Kampanjan keskiarvo

Orgaanisten kokonaismassa
 $4.7 \mu\text{g m}^{-3}$

Heikko sekoittuminen (klo 19-20)

Orgaanisten kokonaismassa
 $9.6 \mu\text{g m}^{-3}$

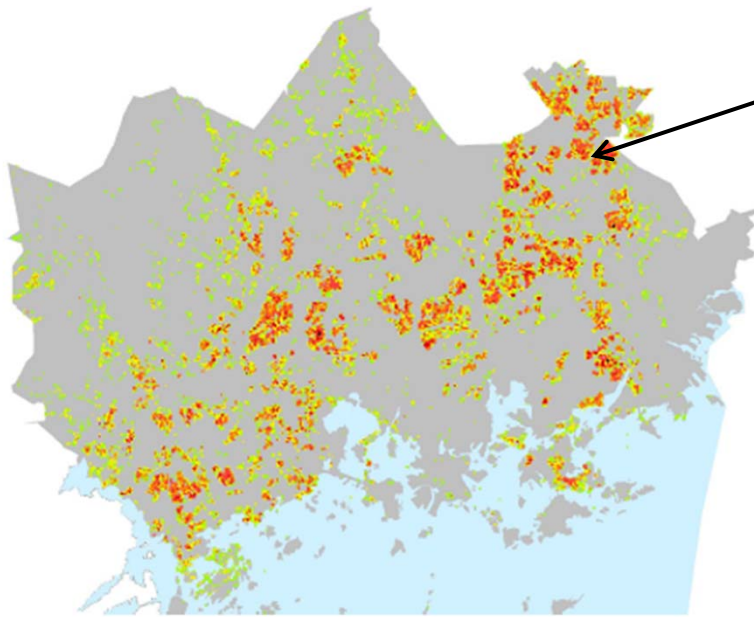

PIENTALOYMPÄRISTÖ

- Päiväkumpu Vantaa, talvi 2011 (ACSM)
- n. 20 km Helsingin keskustasta

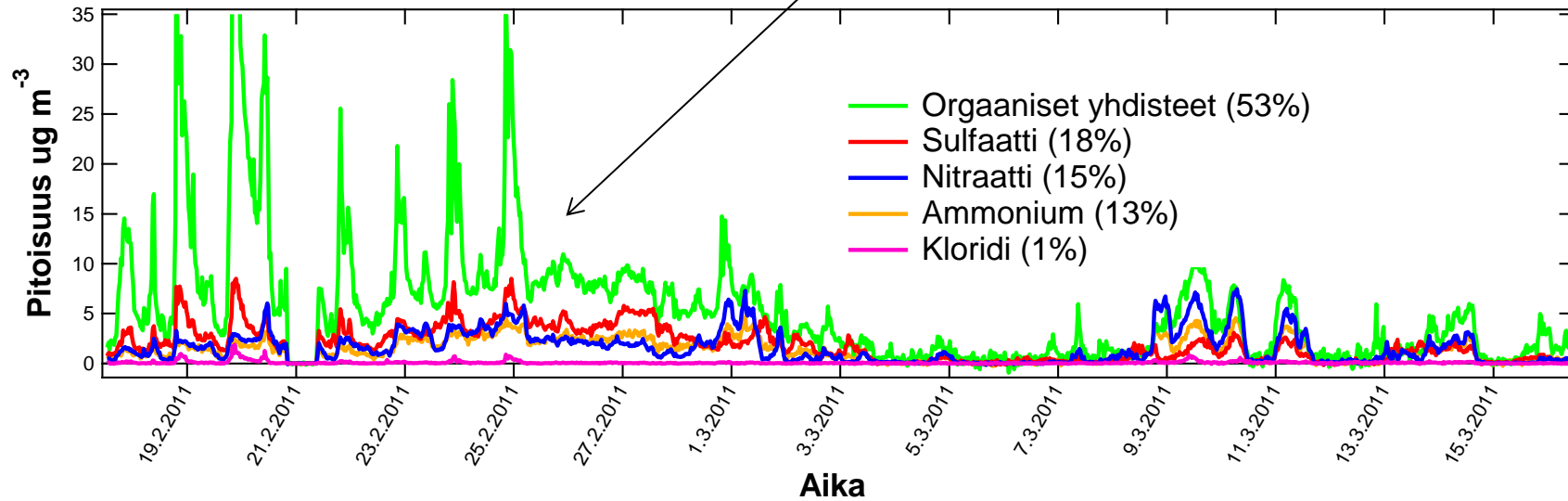
Pientalojen tiheys pääkaupunkiseudulla
talojen lkm/hehtaari (Lähde: HSY)

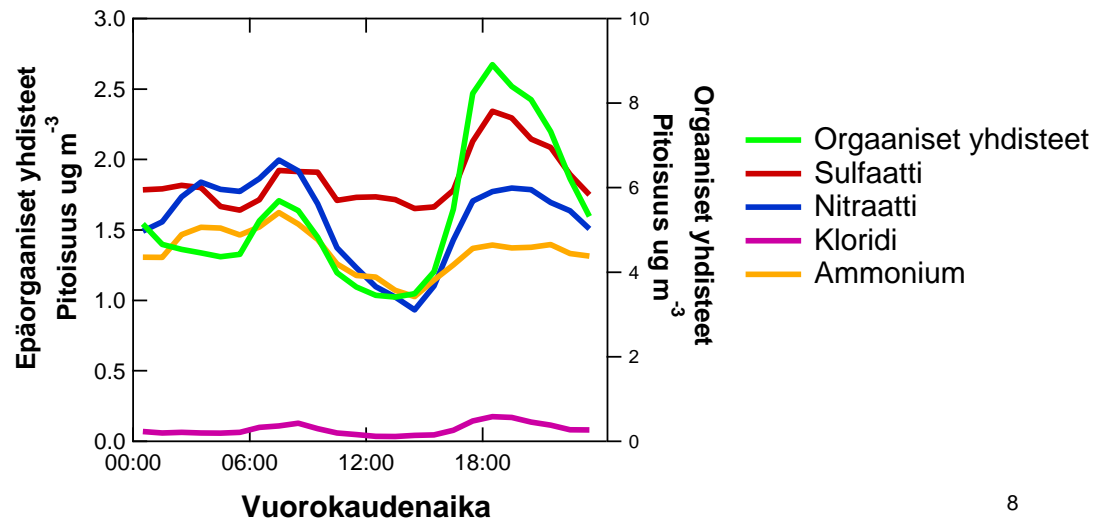

PIENTALOYMPÄRISTÖ

Kylmä pohjoinen ilmvirtaus päättyi

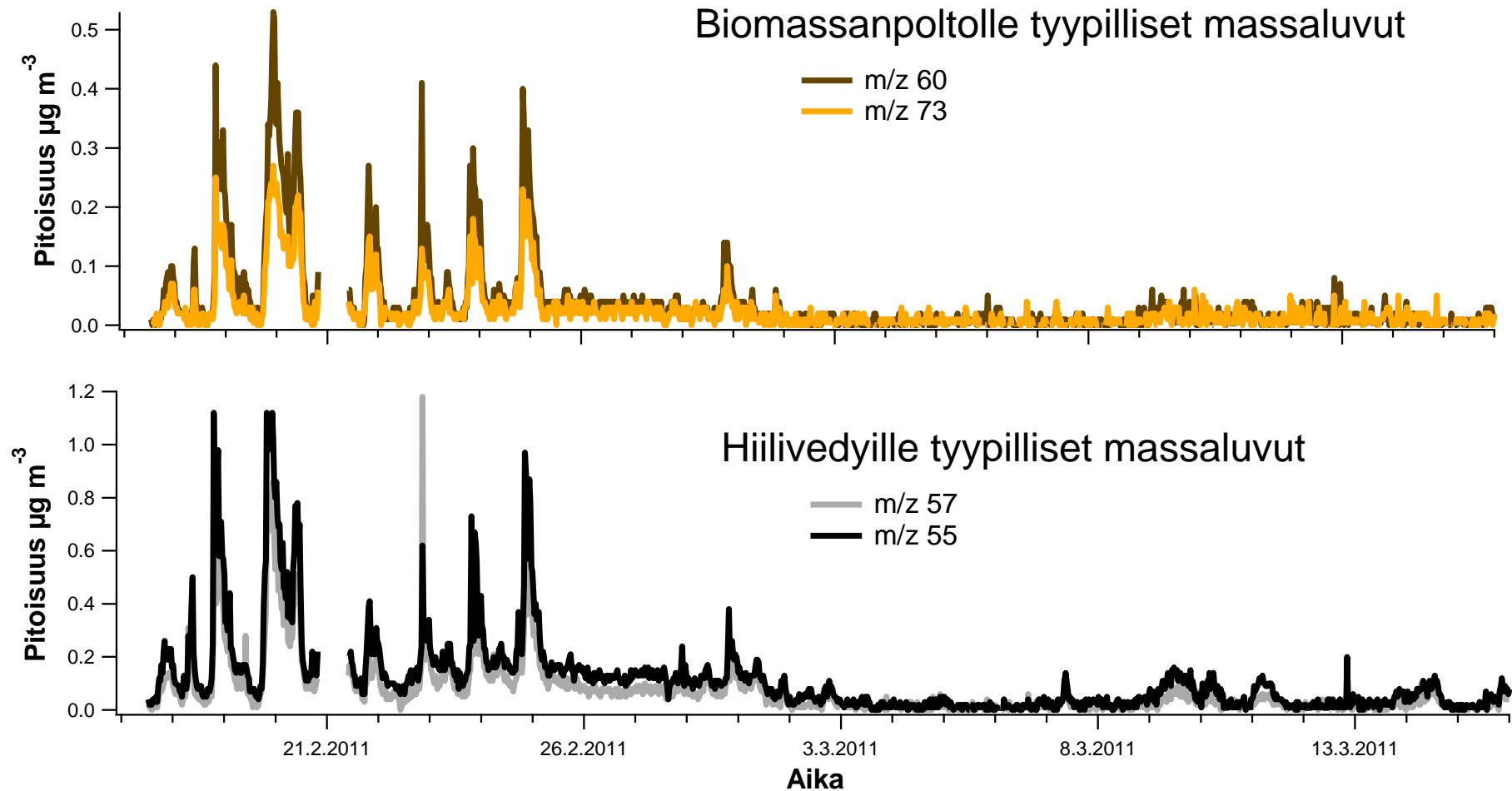

Vuorokausivaihtelu

PIENTALOYMPÄRISTÖ

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

- Uudet mittalaitteet pystyivät määrittämään aiempaa monipuolisemmin pienhiukkasten kemiallisen koostumuksen liikenne- ja pientaloympäristössä
- Keväällä liikenneympäristössä suurin osa hiukkasten massasta oli orgaanisia yhdisteitä, joista suurin osa oli hapettuneita (66%)
- Nitraatille löytyi oma hiukkaskokomoodi liikenneympäristössä
- Talvella pientaloympäristössä pienhiukkasten massasta oli suurin osa orgaanisia yhdisteitä
- Puun pienpoltolla näytti olevan merkittävä osuus pientaloalueiden pienhiukkaspitoisuuksiin
- Pienpoltto vaikutti erityisesti orgaanisten yhdisteiden ja sulfaatin pitoisuuksiin
- Yleisesti pienhiukkaspitoisuuksiin vaikutti enemmän meteorologia kuin päästöjen voimakkuus

KIITOKSET

Tutkimus on tehty Helsingin Energian, Liikenne- ja viestintäministeriön sekä CLEEN MMEA-tutkimusohjelman rahoituksella